

Prezentujemy projekt mapy dzikiej Polski

Dzika Polska

Trzecia wojna światowa o uratowanie resztek dzikiej i zbliżonej do naturalnej przyrody trwa nieustannie. Ludzka chciwość domaga się wydzierania Ziemi wciąż nowych jej kawałków. Ziemia się broni. Broni się także przy pomocy ludzi, którzy w jej imieniu dążą do powstrzymania inwestorów i podnoszenia kosztów zabierania życia.

Od dwóch lat „Pracownia” realizuje projekt „Dzike jest piękne – strażnicy miejsc przyrodniczo cennych”. Kilkudziesięciu aktywistów z całego kraju, którzy uczestniczą w tym projekcie, zaangażowanych jest w lokalne i ogólnopolskie kampanie w obronie dzikiej przyrody. To między innymi dzięki tym ludziom odbyły się tak liczne i sprawnie zorganizowane pikety i manifestacje jak w Krośnie w obronie wilków, w Przemyślu dla Turnickiego Parku Narodowego, w Białowieży dla poparcia idei objęcia szybko całej puszczy parkiem narodowym, na Jaworzynie Krynickiej w obronie gór przed inwazją narciarskiej infrastruktury czy na Górze Św. Anny w obronie parku krajobrazowego przed autostradą. To właśnie uczestnicy projektu strażników udzielają kompetentnych wypowiedzi mediom, organizują zbiórki podpisów pod petycjami w obronie przyrody i sami organizują akcje, konferencje prasowe i monitorują cenne obszary zagrożone jakąś formą ekspansji cywilizacji.

Obrona dzikiej polskiej przyrody wymaga jednak pewnej strategii. Podobnie jak w zakresie ochrony zdrowia człowieka nie wystarczy tylko pogotowie ratunkowe – potrzebna jest profilaktyka, leczenie i ogólny obraz choroby, tak samo chcąc ratować dziką przyrodę potrzebujemy mapy, która pozwoli nam korygować swoją drogę.

Na jesieni br. „Pracownia” zamierza wydać broszurę będącą swoistym vademecum aktywisty. Jednym z ważniejszych elementów tej broszury będzie mapa dzikiej Polski. Dzięki tej mapie będziemy mogli łatwiej wybierać kierunki działań w prowadzonych kampaniach. Mapa ukazująca zarówno miejsca gdzie jeszcze wciąż żyje dzika przyroda, jak też pokazująca zagrożenia i konflikty wynikające z działalności człowieka, może być drogowskazem przy ustalaniu strategii kampanii i argumentem na rzecz konieczności zmian w realizowanej polityce. Termin „zagrożenia” nie zawsze jest właściwy. Należałoby raczej mówić, za wspaniałym przewodnikiem tatrzańskim Stefanem Chałubińskim o czynnikach likwidujących. W tym numerze „Dzikiego Życia” prezentujemy pierwszy szkic mapy „Dzika Polska”. Jest on efektem informacji nadesłanych przez strażników, a także odpowiedzi na nasze zapytania rozesłane do ponad stu adresatów zajmujących się zawodowo ochroną przyrody.

Mapa „Dzika Polska” jest oczywiście projektem otwartym. Na obecnym poziomie jest ona przedstawiona w sposób ogromnie uproszczony. Traktujemy ją za ledwie jako punkt wyjścia do nieustannego procesu ukazywania waloryzacji i zagrożeń polskiej przyrody. Traktujemy ją również jako zaproszenia: przesyłajcie informacje, które powinny się znaleźć na mapie Dzikiej Polski. Będzie to wciąż uzupełniany katalog i fizyczna mapa pokazująca potencjalne i istniejące konflikty, a także obszary, które dla zachowania rusztu dzikiej przyrody wymagają odbudowy (przywrócenia przyrodzie), np. korytarze ekologiczne. Wyobrażamy sobie, że wszystkie te cenne obszary zyskają swoich strażników: osoby i grupy obrońców przyrody, którzy będą informowali o wszystkim, co tym obszarom grozi, będą organizowali lobby na rzecz tych obszarów, będą przysyłali materiał interwencyjny do „Dzikiego Życia” organizowali konferencje prasowe, a kiedy trzeba będzie podjąć działania na większą skalę będą wspierani ogólnopolską siecią podobnych aktywistów. Pierwsze kroki w tym kierunku zostały już uczynione. Od prawie dwóch lat, dzięki finansowemu wsparciu ze strony fundacji „Partnerstwo dla Środowiska” realizowany jest projekt sieci strażników. Ostatni rok, to rok udanych, dużych kampanii, które przebiły się szeroko do społecznej świadomości. Mapie

dzikiej Polski towarzyszyć będzie mapa osób i organizacji zajmujących się obroną konkretnych obszarów i bioregionów. O tym jak potrzebne jest takie popularne ukazanie mapy Dzikiej Polski i zagrożeń dla przyrody świadczy duże zainteresowanie tym projektem środków przekazu. W „Magazynie” Rzeczypospolitej z dnia 28 maja ukazał się duży fotoreportaż Pawła Tomczyka o „dzikiej Polsce”. Mamy nadzieję, że idea zachowania dzikiej Polski zyska szerokie rzesze popleczników.

W tym miejscu pragniemy serdecznie podziękować wszystkim, którzy nadesłali informacje dotyczące wartości przyrodniczych i zagrożeń osobom prywatnym jak też i licznym parkom krajobrazowym i narodowym. Mapa „Dzika Polska” jest dopiero tworzona i nadal prosimy o nadsyłanie wszelkich informacji, jakie mogą ją wzbogacić.

W przyszłości będziemy przedstawiali i omawiali szczegółowiej poszczególne obszary i występujące na nich konflikty.

W opracowaniu pierwszego szkicu mapy „Dzika Polska” pomogły nam m.in. Mapa „Antropogeniczne przeobrażenia roślinności Polski” J.Falińskiego, i „Obszary chronione w Polsce” pod redakcją J.Radziejowskiego.

Opis do prezentowanej mapy

Kropki na mapie, opisane małymi cyframi oznaczają miejsca przyrodniczo cenne i równocześnie zagrożone lub poddawane procesowi likwidacji.

1. Karkonosze i Karkonoski Park Narodowy: Unikalny w skali całych Sudetów wysokogórski biotop o ogromnej sieci cieków. Po zlikwidowaniu głównych okolicznych emitorów zanieczyszczeń obszar ten wraca do równowagi przyrodniczej. Bogata fauna i flora, wśród której występują m.in. kosodrzewina, ziołorośla paprociowe z wietlicą alpejską, roślinność torfowiskowa.

Zagrożenia: Realizacja wyciągów i tras narciarskich w rejonie Kotła Szrenickiego nawet w rezerwacie ścisłym, co powoduje wylesianie, wzrost wielkości spływów powierzchniowych, zmniejszenie retencji, erozję i dalszą dewastację tego mocno już zniszczonego poprzez antropopresję obszaru. W planach inwestycyjnych gmin Kowary i Podgórzyn liczne wylesienia dla budowy nowych wyciągów i tras narciarskich. Wkrótce ukaze się obszerny, niezależny raport o Karkonoszach.

2. Góra Św. Anny: „Perła Śląska”, jedyne wzniesienie w całym krajobrazie Śląska Opolskiego; park krajobrazowy, kilka rezerwatów, bogata historia, znaczenie symboliczne w kulturze i historii Polski. Aczkolwiek przyroda Góry Św.Anny ustępuje wielu miejscom w Polsce, to jednak w kontekście otoczenia może być uznana za miejsce szczególnie cenne.

Zagrożenia: Trwa budowa autostrady A4 przez środek parku krajobrazowego Góra Św. Anny, tylko dlatego, że tak jest najtaniej, bo trasę tę wytyczyły jeszcze władze hitlerowskie. Góra Św. Anny jest symbolem w skali kraju arogancji technokratów i biznesmenów i konfliktu między wartościami materialnymi i innymi.

3. Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich: Park krajobrazowy o powierzchni 645 km² chroniący najważniejszy na południu Polski korytarz ekologiczny łączący doliny Odry i Wisły. Kompleksy leśne, łągi, połączenia wodne. Ostoja rzadkich gatunków flory i fauny (m.in. wydry, bobry). Kilka rezerwatów i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych.

Zagrożenia: Górnictwo nalega na poprowadzenie autostrady A1 przez środek parku. Wersja przebiegu autostrady po wschodniej granicy parku także niszczy jego charakter. Firmy Texaco, Cee Bee Gas i Gaz Tech występują o koncesje na poszukiwania metanu na terenie parku (pierwsza z nich

już taką koncesję otrzymała od... Ministerstwa Ochrony Środowiska). Każdy otwór musi mieć kilkusetmetrową strefę ochronną, doprowadzone drogi itp.

4. Pilsko: Drugi co do wysokości szczyt Beskidu Żywieckiego (1557 m), porośnięty chronioną kosodrzewiną, ostoją głuszca, cietrzewia, niedźwiedzia, rysia. Po stronie słowackiej największy rezerwat naturalnego górnoregłowego lasu świerkowego.

Zagrożenia: Ekspansja masowego narciarstwa zjazdowego, budowa kolejnych wyciągów, ogromnego schroniska-hotelu, plany budowy trasy zjazdowej FIS, wieży startowej, kolejki linowej, dewastacja krajobrazu, i osuwanie się zbocza (zjawisko soliflukcji na szczytowych trasach narciarskich), erozja, dalsze zmniejszenie retencji, ustępowanie zwierząt i roślin.

5. Torfowiska orawsko-nowotarskie: Jedyny taki zespół torfowisk w południowej Polsce. Obszar o wyjątkowej wartości przyrodniczej. 15 torfowisk wysokich o łącznej powierzchni ponad 1000 ha. Obiekt unikalny w skali Europy.

Zagrożenia: Brak prawnej ochrony, eksploatacja i inwestycje prowadzą do zagłady tego obszaru. Przemysłowa eksploatacja torfu na Puściźnie Wielkiej, plądrownicze pozyskiwanie torfu i mchów torfowców przez miejscową ludność, osuszanie i planowana eksploatacja żwiru.

6. Pieniny: Ogromna bioróżnorodność na małej powierzchni (3300 gat. roślin i 6500 gat. zwierząt), w tym sześć gatunków endemicznych. Najwyższa i najpiękniejsza część Pasa Skałkowego (ciągnącego się od okolic Wiednia po Marmaroszę w Rumunii). Niezwykle bogactwo budowy geologicznej.

Zagrożenia: Obecność zbiornika czorsztyńskiego prowadząca do zmian klimatu, zniekształcanie ekosystemów leśnych, żywiołowa urbanizacja wokół zbiornika, ogromne natężenie masowego ruchu turystycznego, eksploatacja żwirów i otoczków, inwestycje narciarskie (m.in. kolej linowa na Palenicy), zabudowa zboczy, prowadzony na wielką skalę wypas owiec w części wschodniej Małych Pienin.

7. Jaworzyna Krynicka i Beskid Sądecki: Pasma korytarza ekologicznego ciągnącego się ze wschodu od Bieszczadów poprzez Beskid Niski. Wielka różnorodność flory i fauny, wspaniałe lasy bukowe i bukowo-jodłowe.

Zagrożenia: Potworna presja lobby biznesu i narciarstwa. Jaworzyna Krynicka została zdewastowana w ostatnich latach budową kolei gondolowej i szerokich tras narciarskich. Grozi erozja i spływanie zboczy. Burmistrz Krynicy i inne lokalne władze zamierzają wybudować w Beskidzie Sądeckim kilkadziesiąt wyciągów narciarskich, nowe trasy zjazdowe, drogę ze szczytu Jaworzyny Krynickiej na Runek.

8. Pasma Otrytu: Na terenie Bieszczadów, w granicach parku Krajobrazowego Doliny Sanu. Wspaniałe lasy o charakterze naturalnym chronione w kilku rezerwatach. Żyją tam m.in. niedźwiedzie, wilki, orzeł przedni, gadożer, wąż eskulapa.

Zagrożenia: Wyrąb starodrzewi bukowych i jodłowych, polowania, kłusownictwo.

9. Linia Hutniczo-Siarkowa na Rostoczu: Permanentny konflikt przecięcia bardzo cennego przyrodniczo obszaru szerokotorową linią kolejową. Istnieje alternatywna wersja poprowadzenia linii z ominięciem lasów Rostocza.

10. Okolice Olsztyna (proj. Jurajski Park Narodowy): Miejscowość położona koło Częstochowy w Jurze Krakowsko-Częstochowskiej. Projektowany park narodowy, składający się z dwóch części,

będzie miał nieco ponad 5000 ha. Charakterystyczna jurajska flora i fauna, malownicze ukształtowanie terenu, ruiny średniowiecznego zamku.

Zagrożenia: Na ruinach zamku w Olsztynie organizuje się co roku ogromny festiwal ogni sztucznych. Setki tysięcy ludzi (ok. 400 tys.) gromadzi się wokół, do atmosfery trafiają związki strontu i baru. Ogromna, niekontrolowana antropopresja. Od kilku lat stale zubaża się okoliczna flora i fauna.

11. Wzniesienia Łódzkie: Projektowany park krajobrazowy.

Zagrożenia: Przez ten obszar projektuje się poprowadzenie autostrady A 1.

12. Mokradła w dorzeczu Omulwi: Omulew to ostatnia naturalna rzeka Kurpiowszczyzny. Ogromne bogactwo gatunków ptaków i roślinności nadrzecznej.

Zagrożenia: Rzeka przewidziana jest do regulacji.

13. Suwalski Park Krajobrazowy: Obszar o powierzchni 6284 ha. Unikalna flora i fauna oraz wspaniały krajobraz ukształtowany przez ostatnie zlodowacenie. Do najcenniejszych miejsc należą dolina Czarnej Hańczy, dolina Szeszupy, torfowiska wiszące, nad jez. Jaczno, jeziora kleszczewickie, zespół jezior szurpilskich, dolina Błędzianki. W pobliżu Park Krajobrazowy Puszczy Rominckiej (14620 ha). Oba parki nie są obecnie połączone korytarzem ekologicznym, dlatego niezbędna jest renaturyzacja obszaru pomiędzy nimi.

Zagrożenia: Ścieki z gospodarstw rolnych (Błaskowizna nad Hańczą, Smolniki nad jez. Jaczno, Wiżajny), a także zanieczyszczenia i zaśmiecenie z ośrodków turystycznych (Leszczewo, Stańczyki, Gołdap) i erozja zboczy Góry Cisowej w rezultacie niekontrolowanej antropopresji.

14. Las Wolność: Las Wolność rośnie nad Jeziorem Charzykowskim, niedaleko Chojnic. Jest to skrawek buczyny pomorskiej o cechach naturalnych, wyjątkowy w Borach Tucholskich zdominowanych przez monokulturę sosny. Leży w granicach Zaborskiego Parku Krajobrazowego, w sąsiedztwie Parku Narodowego Borów Tucholskich. Niezwykle atrakcyjnie ukształtowane tereny, naturalne cechy lasu i nawet tak rzadkie gatunki jak pełnik europejski i arktyczny relikw malina moroszka, stanowią o wyjątkowości tego lasu.

Zagrożenia: Gospodarka leśna - wycinanie buków, także na dużych powierzchniach, i nasadzenie sosny, która zmienia charakter lasu i zubaża siedlisko.

15. Parsęta: Rzeka Parsęta z dorzeczem obejmuje 40% pow. woj. koszalińskiego. We fragmentach ma charakter górski, meandruje, jej okolice są trudno dostępne i dzikie. Żyje tam wiele gatunków ginących i zagrożonych.

Zagrożenia: Plan hydroenergetycznej zabudowy dorzecza przewiduje budowę 6 zbiorników zaporowych (do 350 ha); prace melioracyjne, wycięcie lasów, inwazja agresywnej turystyki.

Duże cyfry oznaczają obszary o szczególnych walorach przyrodniczych i wysokim stopniu naturalności lub z uwagi na położenie czy rozmiary odgrywające szczególną rolę dla

migracji gatunków.

1. Bagna Biebrzańskie: Kotlina Biebrzańska to niemal pierwotny obszar torfowisk niskich i wysokich gdzie występują niespotykane nigdzie w Europie w takiej ilości i na takiej powierzchni zespoły roślinne i gatunki reliktowe. Żyje tam aż 185 gatunków ptaków (80% całej awifauny lęgowej w Polsce). Z dużych zwierząt należy wymienić przede wszystkim łosia, który po wojnie tutaj znalazł swoją główną ostoję. Ważny obszar występowania wilka.

Zagrożenia: Niewłaściwa gospodarka w parku narodowym (słynne odstrzały łosi, wjazd autokarów na teren rezerwatów) , kłusownictwo.

2. Puszcza Białowieska: Jedyny nizinny mieszany las naturalny Europy o cechach pierwotnej puszczy. Największy skarb przyrody polskiej, który nie wymaga rekomendacji.

Zagrożenia: Pomimo najnowszej deklaracji rządu, że cała puszcza będzie parkiem narodowym ciągle tylko 16% polskiej części puszczy jest parkiem, brak też terminu objęcia ochroną całej puszczy. Ciągłe zdarzają się cięcia pomnikowych drzew i starodrzewi. Gospodarka łowiecka nastawiona na zysk prowadzi do zachwiania równowagi relacji między drapieżnikami i ich ofiarami. Ogromna presja naukowców na rezerwat ścisły i badane gatunki. Linią kolejową wiodącą przez puszcę przewozi się śmiertcionośny chlor, co w razie wypadku może doprowadzić do katastrofy ekologicznej.

3. Polesie Lubelskie - część południowa: To stosunkowo dziki, na zachodzie lessowy obszar o występujących, starodrzewiach, grądach, terenach zbiorowisk kserotermicznych i wciąż słabo poznanej faunie. Wiadomo, że występują tam rzadkie gatunki jak borsuk, orzesznica, kumak nizinny, rzekotka, bocian czarny, grubodziób, perkoz. Na wschodzie, na terenie Strzeleckiego Parku Krajobrazowego występują lasy o charakterze pierwotnym (sosna, dąb, występuje obuwik). Żyje tu wilk, łoś, orlik krzykliwy.

Zagrożenia: eutrofizacja wód, intensywne użytkowanie rolnicze.

4. Bieszczady: Wtórnie zdziczały obszar jest dzisiaj jednym z najcenniejszych przyrodniczo terenów Polski. Kraina wilka i węża eskulapa, niedźwiedzia i żubra, żyjącego tu w warunkach dzikich. W bieszczadzkich lasach występują najokazalsze jodły i buki oraz wyjątkowe bogactwo gatunków związanych z różnymi siedliskami. Począwszy od Komańczy na wschód obszar wymaga ustanowienia wyższych form ochrony.

Zagrożenia: Nieustanna presja (ze strony myśliwych, leśników i hodowców owiec) na odstrzał wilków, nadmierne polowania prowadzące do zachwiania równowagi wśród zwierzyny, wycinanie pomnikowych drzew (przede wszystkim buki i jodły) poza obszarem parku narodowego.

5. Tatry: Tatrzański Park Narodowy (pow. ponad 20000 ha) - obszar o niezwykłym bogactwie szaty roślinnej (ponad 1300 gatunków roślin naczyniowych i rzadkich gatunkach zwierząt (m.in. kozica, świstak, niedźwiedź, ryś, wilk, głuszec, pomurnik, orzeł przedni).

Zagrożenia: Trudna do kontroli i powstrzymania antropopresja (wiele milionów odwiedzających park rocznie!), dotychczasowe istnienie, a nawet koncepcje rozbudowy kolei linowej prowadzącej w samo serce Tatr, będącej pompą ssącą wciągającą tłum setek, tysięcy ludzi w samo serce Wysokich Tatr. Nastąpiła dewastacja, zaśmiecenie i fekalizacja gór. Kozice chorują na tasiemca ludzkiego, lobby narciarskie pragnie dalszych inwestycji i imprez masowych w rodzaju igrzysk olimpijskich na obszarze gór 1000 razy mniejszych od Alp. Najbardziej zagrożone: rejon Kasprowego, rejon Doliny Chochołowskiej i Lejowej (rabunkowa eksploatacja lasów - zręby na dużych powierzchniach,

nasilanie erozji), rejon Hali Gąsienicowej (największe zagęszczenie szlaków, Orla Perc – jedyna grań o charakterze alpejskim dewastowana łańcuchami, drabinami, stopniami wycinanymi w skale), rejon Morskiego Oka i Doliny Kościeliskiej (zalew turystów, penetracja wspinaczkowa i jaskiniowa). Tatry muszą być rozpatrywane z całym Podtatrzem, które ulega także silnej dewastacji.

6. Projektowany Turnicki Park Narodowy: Leżący na Pogórzu Przemyskim zdziczały obszar, niezamieszkały, porośnięty w znacznej części naturalnymi lasami. Stanowi naturalny korytarz ekologiczny, choć poprzerywany, to jednak łączący Bieszczady poprzez dolinę Sanu i Tanwi z Roztoczem. Liczne gatunki ginące i zagrożone (w tym ryś, wilk). Niegdyś znajdowało się tam słynne łowieckie „księstwo arłamowskie”. Kiedy powstanie, będzie to pierwszy w Polsce park narodowy krainy pogórza.

Zagrożenia: Ogromne naciski przemysłu drzewnego (firma Trax) na wycinanie najokazalszych buków z obszaru projektowanego parku; wyprzedaż bazy turystycznej prywatnym właścicielom (hotel w Arłamowie), którzy rozwijają w okolicy najgorsze formy turystyki i dewastują okolicę. Koalicja lokalnych biznesmenów, drzewiarzy, samorządowców i lobby łowieckiego przeciw powstaniu parku.

7. Roztocze, Wzgórza Szczebrzeszyńskie, Puszcza Solska, Działy Grabowieckie: Wspaniały ekosystem leśny z pięknymi lasami bukowymi i jodłowymi bogactwem gatunków. Lessowy krajobraz. Jeden z przyrodniczych klejnotów wschodniego pasa korytarzy ekologicznych. Ponad 40 gatunków chronionych roślin, a wśród zwierząt wilk, bocian czarny, dzięcioł białogrzbiety i in.

Zagrożenia: Roztoczański Park Narodowy przecina barbarzyńsko kolejowa linia hutniczo-siarkowa (wymieniona osobno w pkt. 9). Istnieje projekt ominięcia parku, nie jest jednak realizowany. Roztocze przecina kilka ruchliwych dróg samochodowych.

8. Polesie Lubelskie - część środkowa i północna: To głównie obszar Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego. Duża gęstość sieci wodnej (wodno – torfowiskowy Poleski Park Narodowy), torfowiska, starodrzew sosnowy i dębowy (Lasy Parczewskie). Żyją tu m.in. łosie, żółwie błotne, bieliki, puchacze.

Zagrożenia: Intensywne rolnictwo (chemizacja). Eksploatacja surowców.

9. Puszcza Świętokrzyska: 52 tys. ha kompleks leśny. Ponad połowa lasu, jest pochodzenia naturalnego. Drzewostany jodłowo-bukowe, jodłowe, rodzimy modrzew polski, cis, dąb i in. Wiele reliktowych form mchów, rzadkie gatunki ślimaków, bogata awifauna.

Zagrożenia: Gospodarka leśna (sosna wprowadzana na zrębach zupełnych), kłusownictwo, urbanizacja. Dewastacja inwestycjami (wieża przekaźnikowa, parkingi) Św. Krzyża w parku narodowym.

10. Puszcza Knyszyńska: Kompleks leśny niezbędny jako łączący obszary nadbiebrzańskie z rejonem Puszczy Białowieskiej. Ponad 80 tys. ha przeważnie sosnowych i sosnowo-świerkowych lasów. Liczne (około 440) źródłiska, torfowiska. Żyją tu wilki, rysie, łosie, żubry, bocian czarny, orlik krzykliwy i inne. Park krajobrazowy, rezerwaty boru mieszanego i grądu. Potrzeba zwiększenia rangi ochrony.

Zagrożenia: Gospodarka leśna, szczególnie wielkopowierzchniowe zręby. Przecięcie puszczy linią kolejową i szosą. Plany przecięcia puszczy autostradą.

11. Dorzecze Dolnej Narwi: Obszar dawnej Puszczy Zielonej ciągnący się na południe od Puszczy Piskiej. Wspaniałe tereny nadrzeczne i bagienne.

Zagrożenia: Osuszanie, melioracja, prace regulacyjne, zanieczyszczenia chemiczne z pól, wpływ szosy z Myszyńca do Ostrołęki.

12. Masyw Śnieżnika: Sięgający 1425 m masyw porośnięty m.in. skarłowaciałym lasem świerkowym, bukowo-jaworowym z domieszką jodły i świerka. Na wysokogórskich łąkach żyją gatunki roślin i owadów nie występujące nigdzie więcej w Polsce.

Zagrożenia: Plany dużych inwestycji narciarskich i wyciągów po stronie czeskiej, a także silna presja lobby narciarskiego po polskiej stronie. Antropopresja wokół Jaskini Niedźwiedziej.

13. Góry Bukowe pod Szczecinem: Fragment naturalnej Puszczy Bukowej porastającej wzgórze morenowe. Liczne rzeczki i jeziora: Blisko 300 gatunków mchów, rzadkie rośliny (np. storczyk błotny, kukawka). Poza dużymi drapieżnikami występuje tam większość gatunków zwierząt typowych dla lasu, a wśród ptaków nawet bielik i łabędź niemy. Obszar łączy się z korytarzem dolnej Odry.

Zagrożenia: Silna antropopresja ze strony pobliskiej aglomeracji Szczecina.

14. Puszcza Borecka i Puszcza Romincka: Puszcza Borecka to kompleks leśny o pow. 23 tys. ha. Nie jest zbyt stara jednak zachowuje charakter naturalny i przypomina młodszą Puszcę Białowieską. O jej dzikości świadczy występowanie dzięcioła białogrzbietego. Można tu spotkać żubra i wilka. Niedaleko leży większy kompleks Puszczy Rominckiej (37 tys. ha) Duża dzikość, fragmenty o charakterze borealnym (polski biegun zimna), bór świerkowy, sosnowo-świerkowy, bagienny na torfowisku wysokim. Obie puszcze powinny być połączone odbudowanym korytarzem, a ich sąsiedztwo ze wschodnimi obszarami województwa suwalskiego stanowi o możliwości włączenia w większy system dzikiej przyrody.

Zagrożenia: Urbanizacja i niewłaściwa gospodarka leśna.

15. Dolina Bugu: Paneuropejski korytarz ekologiczny. Dolina dużej, naturalnej rzeki. Bug jest jedną z niewielu dużych rzek europejskich, których doliny są naturalne. Występują tu bagna, wydmy, tarasy zalewowe. Wspaniała roślinność łąkowa i kserotermiczna. W dolinie Bugu żyje blisko 150 gatunków ptaków, w tym tak rzadkie jak bocian czarny, żuraw, cietrzew, kraska, puchacz czy orlik krzykliwy. Z dużych zwierząt należy wymienić przede wszystkim łosia. Są tam dwa parki krajobrazowe.

Zagrożenia: zanieczyszczenia urbanizacja w dolinie rzeki.

16. Beskid Niski: Obszar Beskidu Niskiego to dzisiaj jeden z najdzikszych terenów w Polsce. Słabo zaludniony, wtórnie zdziczały, w górach pokryty w 70% lasem, w tym fragmentami niemal pierwotnej puszczy karpackiej. Żyją tam m. in. niedźwiedzie, wilki, rysie, orlik krzykliwy, orzeł przedni, puchacz, trzmiełojad. Lasy bukowe, jodłowe i rezerwaty cisowe. Park narodowy, rezerwaty i parki krajobrazowe.

Zagrożenia: Budowa dróg i idąca za nią antropopresja. Planowana szosa łącząca Ropki, Hańczową i Wysową. Przejście graniczne w Koniecznej i ulepszenie drogi doliną Zdyni może spowodować zbyt duże natężenie ruchu i fatalne konsekwencje dla pobliskiej przyrody.

17. Beskid Śląski, Żywiecki, Mały, Makowski i Wyspawy: Cała zachodnia część Beskidu Zachodniego stanowi korytarz ekologiczny. Jest to obszar z dużymi kompleksami roślinności naturalnej. Mozaika zbiorowisk pochodzenia wtórnego, ale także pierwotnego (przede wszystkim w rezerwach) i wielka ilość gatunków flory i fauny.

Zagrożenia: Podstawowym zagrożeniem jest rozczłonkowanie tego obszaru, urbanizacja,

rabunkowa gospodarka leśna i inwestycje narciarskie. Oprócz opisanego oddzielnie Pilska całkowicie zniszczone inwestycjami narciarskimi są duże obszary Beskidu Śląskiego (planuje się połączenia poszczególnych szczytów kolejkami i trasami zjazdowymi), planuje się stację narciarską na Jałowcu w rejonie Stryszawy (w planach 1200000 turystów rocznie! kolej gondolowa i kolejki łączące kilka szczytów). Wielkie inwestycje narciarskie planowane są w Zawoi Policzne i na Policy, projektowana jest sieć dróg i parkingów, w tym szosa do przejścia granicznego w Zwardoniu.

18. Dolina Odry: Odra stanowi jeden z ważniejszych korytarzy ekologicznych w skali nie tylko krajowej, ale także europejskiej. Starorzecza, wyspy i ekosystemy przybrzeżne, pomimo znacznego stopnia przekształcenia, są niepowtarzalnymi w tym regionie wartościami przyrodniczymi i domem dla wielu gatunków. Mimo ingerencji człowieka szatę roślinną doliny cechuje duża naturalność.

Zagrożenia: Lobby hydrotechniczne zamierza realizować projekt nazwany „Odra 2006”, który wiąże się z budową 23 stopni wodnych, prostowaniem rzeki, likwidacją wysp, starorzeczy i pogłębianiem dna. Byłoby to ostatecznym zniszczeniem Odry jako korytarza ekologicznego i zamienieniem jej w wodną autostradę dla kolosalnych barek.

19. Dolina Wisły: Dolina największej polskiej rzeki jest zarazem głównym korytarzem ekologicznym z południa na północ. Dolina ma duże znaczenie jako droga przelotowa ptaków i miejsce lęgów. Różnorodność nieuregulowanych jeszcze obszarów wokół doliny, na różnych jej odcinkach, powoduje, że występuje tam wielka różnorodność siedlisk co wiąże się z bogactwem fauny i flory.

Zagrożenia: Plany regulacji, budowania stopni wodnych, eksploatacja piasku, żwiru, plany zabudowy na terenach miejskich (np. prawobrzeżna Wisła w Warszawie, wycięcie lęgu w Krakowie).